

Návrh na zmenu legislatívy za účelom zefektívnenia verejnej správy

Projekt:	Lepšie verejné politiky pre bývanie marginalizovaných rómskych komunít
Organizácia:	Nezisková organizácia Projekt DOM.ov
Operačný program:	Efektívna verejná správa
Kód žiadosti o NFP:	314011Q491
Názov aktivity:	Hlavná aktivita č. 3 Skvalitňovanie verejných politík podpory bývania MRK
Názov výstupu:	Návrh na legislatívnu zmenu za účelom zefektívnenie verejnej správy
Názov opatrenia:	Metodické usmernenie Ministerstva dopravy a výstavby SR - terminologické vymedzenie pojmov
Subjekt, ktorému sa návrh opatrenia predkladá:	Ministerstvo dopravy a výstavby SR

Metodické usmernenie Ministerstva dopravy a výstavby SR - terminologické vymedzenie

2021

doc. Ing.arch. Katarína Smatanová MA, PhD.

Návrhy sú formulované v rámci projektu „Lepšie verejné politiky pre bývanie marginalizovaných rómskych komunít“, kód projektu ITMS2014+: 314011Q491.

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

Úvod

V rámci projektu „Lepšie verejné politiky pre bývanie marginalizovaných rómskych komunít“, je snahou neziskovej organizácie Projekt DOM.ov zbierať údaje a informácie z terénu, z praktických skúseností aktivít organizácie a spolupracujúcich obcí a tieto informácie premietat' do návrhov opatrení s cieľom zefektívniť verejnú správu a legislatívny systém.

Nezisková organizácia Projekt DOM.ov pôsobí kontinuálne od roku 2016 vo viac ako 20 lokalitách na území Slovenskej republiky, asistuje viac ako 10 obciam pri príprave riešení rozvoja bývania a zlepšovania životných podmienok príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít. Každodenne tak prichádzame do styku aj s problematikou územnoplánovacej dokumentácie, ktorá by mala ako základný nástroj určovať, koordinovať a riadiť investičné zámery a celkové funkčno-priestorové usporiadanie na danom území.

Identifikácia problému

Cieľom návrhu tohto opatrenia je posilniť destigmatizáciu marginalizovaných rómskych komunít v oblasti činnosti spracovania územnoplánovacej dokumentácie, a tak posilniť pretavenie zásad destigmatizácie, degetoizácie a desegregácie aj v praktickej rovine.

Územnoplánovacia dokumentácia - “ÚPD” (územný plán, územný plán zóny, a pod.) je nástroj, vychádzajúc zo zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, ktorý zabezpečuje dlhodobú kontinuitu cieľu a vízií, ako aj navrhovaných riešení bývania a integrácie MRK v priestorovej rovine, a prekonáva tak obdobie výmeny volených zástupcov samosprávy.

Ako poukázala “Analýza stavu prípravy územnoplánovacej dokumentácie pri procesoch zlepšovania bývania marginalizovaných rómskych komunít”, oblasť prípravy ÚPD ako nástroja pre zabezpečovanie integračných opatrení v téme bývania MRK, vykazuje stále viacero nedostatkov. Jedným z tých najviditeľnejších nielen pre odbornú, ale najmä všeobecnú verejnosť, je práca s terminológiou v územnoplánovacej dokumentácií.

Často sa v územných plánoch vyskytuje lokalita marginalizovanej rómskej komunity definovaná ako “rómska osada”. Táto terminológia je zvyčajne podčiarknutá iným farebným označením, ako je štandardom pre bývanie v tých častiach obce, ktoré obýva majoritná, nerómska časť obyvateľov (ružová vs. červená farba). Ruka v ruke s rozličným vnímaním funkcie bývania ide aj plánovanie v rámci rozličného štandardu. Bývanie v rómskej osade býva počítané v tzv. nižšom štandarde. Nižší štandard zahŕňa predovšetkým nižšie priestorové nároky a je uvažované s vyššou obložnosťou bytov, ako je tomu v ostatných územiach bývania.

Návrh adekvátnych opatrení

Ako dokázali viaceré výskumy, vnímanie lokalít marginalizovaných rómskych komunít, ako “rómskej osady” - ako priestoru, ktorý si jej obyvatelia dobrovoľne zvolili a v životných štandardoch, ktoré sú výsledkom kultúrnych špecifik, sú už dlhodobo prekonané¹.

Územný plán (ÚPD) je dokument, ktorý formuje a zhmotňuje dlhodobé vízie danej obce a mesta. Použitie terminologického pomenovania územia MRK ako “rómska osada” tak implikuje, že sa s touto časťou sídla v dlhodobej vízii stále nepočíta ako s jeho integrálnou súčasťou, ale táto časť zostáva ďalej vymedzená a samostatná, *de facto* segregovaná. Územný plán je dokument ktorý je všeobecne dostupný a určuje smerovanie rozvoja oblasti sociálnej, ekonomickej, hospodárskej, a pod. Dá sa predpokladať, že má teda vplyv na všetkých obyvateľov danej obce a mesta.

Navrhujeme preto vydanie metodického usmernenia k spracovaniu územnoplánovacej dokumentácie, ktoré jednoznačne určí spôsob funkčné priestorového začlenenia územia MRK v rámci sídelnej štruktúry a súčasne zamedzí používaniu terminologických pojmov s negatívnou konotáciou, akou je i pojem “rómska osada”, keďže tento pojem pokrýva problematiku bývania v rovnakom štandarde ako je tomu aj pri nerómskej časti a je určite dlhodobou víziou každej samosprávy existujúcu lokalitu MRK a jej obyvateľov udržateľne integrovať.

Zmenou nazývania územia MRK a správneho pomenovania cieľov riešení opatrení bývania, t. j. transformovať MRK lokalitu do štandardu bývania zvyšných častí obce, je možné podporiť i destigmatizáciu - dosiahnutie zmeny vo vnímaní príslušníkov marginalizovanej skupiny príslušníkmi majority.

Záver

Z hľadiska destigmatizácie marginalizovaných rómskych komunít je správne terminologické pomenovania zakotvené vo všeobecne dostupných a prístupných smerných dokumentov v 21. storočí nevyhnutnosťou. Nahradenie pojmu *rómska osada*, dokonca aj správnejšie vyjadruje ciele územného plánovania v tejto oblasti, t. j. integrálne a udržateľné začlenenie lokalít MRK do sídelnej štruktúry.

¹ vid' napríklad Radičová, I. (2001). *Hic Sunt Romales*. Bratislava: Nadácia S.P.A.C.E, Fulbrightova komisia, SR, alebo aj Hojsík, M. F. (2008). *Evaluation of the municipal rental housing programme in roma settlements*. Dostupné na: http://www.nadaciamilanasidecku.sk/fileadmin/user_upload/dokumenty/lne/Evalu_cia_FINAL.pdf